

Karbantartás és felújítás



Schmidt Andrea felvétele.

A Széchenyi téren igen nagy munkában vannak a Szegedi Közlekedési Vállalat dolgozói. Ezt az arra járó autók, buszok, no meg a gyalogosok is tapasztalhatták. De a villamossínek beszállózása

után a régi kockakő helyére betonelemeket helyeznek el a 3 ezer négyzetméter területű vágányszakaszon. A munkákat három héten belül befejeződik, és visszaáll a régi rend.

Felszelik a kuglófot

Mi történt a termálban?

A város termálfürdőjét a környélv, alakja miatt kuglófnak is hívja. Nos, úgy látszik, belátható időn belül a kuglófot felszelik, ugyanis a tető egy része gombásodni kezdett, teherbíró képessége csökken, így cserélni kell néhány elemet. Kérem a törzsvendéget, ne essen pánikba, bérletét ne dobja el, hiszen továbbra is járhat a kedvenc fürdőjébe. Az építmény nem dől össze, nem a tartókkal van baj. Műszaki nyelven szólva a következő történet: a tetőhéjazaton annyi belső pára csapódott le, hogy ott a gombák megtelepedtek — nem sampion vagy laska —, így a teherbírása csökken. A jelenlegi helyzet alapján csak az látszik biztosnak, hogy a fürdő gazdája, a vízmű, pert indított a tervező, a szerkezetet gyártó, a kivitelezők, tehát vagy feltucat vállalat ellen. Ugyanis a hibás fedőrétegek kicserélése 14-20 millió forintba kerülhet, és ennyi pénzre nincs a vízműnek. Beszámolónk tehát megelőzi a majdani bírósági ítéletet, aminek a végző határidejét senki nem tudja. Valószínűleg még az idén befejeződik a per, de az is lehet, hogy áthúzdik a következő esztendőre. A vízművállalat az ítélet függvényében és anyagi ereje alapján kezdi el a rekonstrukciót talán a jövő nyáron, de az is lehet, hogy később. Mielőtt a bírák, a szakértők kimondják a végző szót, próbáltam megtudni az illetékesektől, hogy az 1981-ben felavatott termálfürdőben miképpen lett otthonra a gomba.

A tervező Tarnai István építész szerint az a baj, hogy az üzemeltetés nem az előírás szerint történt: — Gombnyomásra nyíltak volna a kupolán a kisablakok. Anyagi okok miatt ez a műszaki megoldás nem valósulhatott meg, mint ahogy elmaradt a két nagy teljesítményű ventilátor beállítása is. Oránként 72 ezer köbméter friss levegőt fűjtak volna be. Amikor 1979-ben a tervet elkészítettem, itthon még semmilyen szakmai tapasztalat nem állt rendelkezésemre a prototípusra. Eredetileg úgy képzeltem el, hogy műanyaggal fedik be, de erre a szerkezetépítésre nem akadt kivitelező. Nos, az akkori tudás alapján a legegyszerűbb megoldás az volt, hogy a kupolát betonból építjük fel, és a tetejét műanyaggal fedjük be. A tervet elkészítettem, itthon még semmilyen szakmai tapasztalat nem állt rendelkezésemre a prototípusra. Eredetileg úgy képzeltem el, hogy műanyaggal fedik be, de erre a szerkezetépítésre nem akadt kivitelező. Nos, az akkori tudás alapján a legegyszerűbb megoldás az volt, hogy a kupolát betonból építjük fel, és a tetejét műanyaggal fedjük be.

A Szegedi Vízművek és Fürdők jelenlegi vezetői nem dolgoztak még akkor a vállalatnál, amikor az újszegedi termálfürdő épült, illetve az üzemelés hercehurcai megkezdődtek. Örökölték az állapotot, így aztán Kovács Gábor főmérnököt arra kértem, ne a múltat elemmezze, hanem a jövőt vizsgálja.

— A fürdők csak állami dotációval működnek, ez a vállalkozás eleve ráfizetéses, de a belépőjegyekből sehol a világon nem tudják fenntartani az ilyen intézményt. Mi azt szeretnénk elérni, hogy a javítás összes költségét ne mi fizessük, körülbelül 20 százalékát vállaljuk. Egyébként a gombásodás 1986 tavaszán kezdődött. Azóta rendszeresen vizsgáljuk a tetőszerkezetet biztonsági okokból. Veszély nincs, nem kell félni a beszakadástól. A Délterv ingyen elkészítette a felújítási tervet, aminek a szellőztetésre tökéletesebb a jelenleginél. Gondolkozunk egy másik elképzelésen is, a poliszter műanyag tető megvalósításán. Ha a felújítás-hoz hozzáférünk —, időpontot nem tudok még mondani —, akkor új öltözőt és szállodarészt is építünk. Korszerűsítjük a fűtést, a partifürdő 70 Celsius-fokos kútja szolgáltatja majd a melegeket.

legjobb műszaki megoldást találtuk, és ha szakszerűen üzemeltetik a fürdőt, akkor nem gombásodik.

Székely Sücs Imre, a Délterv jogtanácsosa a következőket tette hozzá az építész véleményéhez: — Ellenünk a peres eljárás tavaly kezdődött. Birtokunkban van a Műszaki Egyetem szakvéleménye, amely szerint a nem kívánt folyamatot az indította el, hogy egy szezonon keresztül szellőztetés nélkül működött a csarnok. Hiányzott a gépészet. 40-45 százalékos páratartalmú lehet csak a levegő, és ehelyett 90 százalékos volt. Amikor a medencét feltöltik, akkor a legpárasabb. A sűrű vízcserét egy forgatóval ki lehetett volna küszöbölteni. Mi nem állítjuk, hogy nem vagyunk hibásak, például a légrés lehetett volna nagyobb is. A vízmű ajánlatát csak akkor fogadjuk el, ha a javítás költségeinek nagy részét magára vállalja.

A Szegedi Vízművek és Fürdők jelenlegi vezetői nem dolgoztak még akkor a vállalatnál, amikor az újszegedi termálfürdő épült, illetve az üzemelés hercehurcai megkezdődtek. Örökölték az állapotot, így aztán Kovács Gábor főmérnököt arra kértem, ne a múltat elemmezze, hanem a jövőt vizsgálja.

— A fürdők csak állami dotációval működnek, ez a vállalkozás eleve ráfizetéses, de a belépőjegyekből sehol a világon nem tudják fenntartani az ilyen intézményt. Mi azt szeretnénk elérni, hogy a javítás összes költségét ne mi fizessük, körülbelül 20 százalékát vállaljuk. Egyébként a gombásodás 1986 tavaszán kezdődött. Azóta rendszeresen vizsgáljuk a tetőszerkezetet biztonsági okokból. Veszély nincs, nem kell félni a beszakadástól. A Délterv ingyen elkészítette a felújítási tervet, aminek a szellőztetésre tökéletesebb a jelenleginél. Gondolkozunk egy másik elképzelésen is, a poliszter műanyag tető megvalósításán. Ha a felújítás-hoz hozzáférünk —, időpontot nem tudok még mondani —, akkor új öltözőt és szállodarészt is építünk. Korszerűsítjük a fűtést, a partifürdő 70 Celsius-fokos kútja szolgáltatja majd a melegeket.

Tarnai István elkészítette a tanulmánytervet: — Az új öltöző háromszintes lesz. Helyet kap benne egy 50 férőhelyes szállodarész is, valamint vizgyógyászat és szauna. Folyosó köti össze a termálfürdőt a SZOT-gyógy-szállóval.

Szilléri László jelenleg nyugdíjas, de az avatás idején főmérnöke volt a vállalatnak.

— Én nem emlékszem, hogy írásban kérték volna a jobb szellőztetést — elősegítő két ventilátor beszerzését. Akármít csináltunk, a pára összegyűlt, és a fát kikezdte. Csak a műanyag alkalmas, hogy korrózióval ellenálljon. Vízforgatót azért nem szabad beépíteni egy gyógyfürdőbe, mert kiszűri az ásványi sókat.

*

A vita tehát tart, amelynek a jelenlevőkön kívül sokkal több a résztvevője. Semmilyen bölcsességgel nem kívánom ezt az ügyet lezárni annál is inkább, mert Tatától Sopronig, Gyulától Diósgyőrig hasonló gondokkal küzdenek a faszervezetű termálfürdők. Úgy látszik, egy új eljárás tanulópenzét mindenütt meg kell fizetni, most már csak az a kérdés, hogy a számla mekkora lesz.

H. M.

Változtak a tervek

Iskola helyett lakások épülnek

Újszeged milliomosnegyede-ből — boldog idők, akkor még millióért lehetett kertés lakást kapni! — keresett meg valaki panaszával. Azt mondta, azért költöztek ide a panelvárosból, mert ennek a körzetnek falusi hangulata van. Akik itt laknak, jobban összetartanak. Előző panellakásukban a gyerekeknek legföljebb a televízió jutott, az pedig a fejlődő szellemet is gúzsba köti, nemcsak a testet tartja viszá, itt azonban övök az utca, övök az egész falu. Majdnem telepet mondtam, de idejében eszembe jutott, kívülről akármennyire hasonlítanak is a házak a régi uradalmi istállókhöz, az összetartás leginkább a régi faluhoz kapcsolja a bennük élőket. A régi falut mondom, mert a mostani már ebben se az igazi.

Furcsa volt a panasza. Amikor kiköltöztek, még arról volt szó, hogy a Karánsebesi utcában levő házuk mellé iskola épül majd, a Hargitai utca másik oldalára pedig óvoda és bölcsőde. Aki már lakott iskola szomszédságában, annak mondanom is fölösleges, mekkora ott a zivally minden szünetben. Ő meg, szegény, teszem hozzá magamban, azt panaszkolja, mégse iskola lesz ott, hanem három kétemeletes ház, sok-sok lakással. Min-ket, kérem, becsaptak! Any-nyi pénzért pedig, amennyit kifizettünk, illetve törlesztettünk, már ösztönte szót is érdemeltünk volna. Az, fűzte tovább gondolatait, nem zavart volna, ha napközben gyerekek viháncolnak, mi akkor ügyse vagyunk ott-hon, de ha kinézünk majd az ablakon, ugyanazt a látványt látjuk, amitől megszoktunk. Azt mondja meg legalább, hová mehetünk panaszra?

Ha valaki akárcsak nap-pal is iskolapárti, az kedves előttem, ráadásul tudom, az illető pedagóguscsaládból való. Akit pedig félrevezettek, szánivaló. Az érvem ugyanaz, ami a hivatalosan lejárt buszjegyek esetében volt az egyik ellenőrről folytatott vitában: azóta se királyváltozás, se rendszerváltozás nem történt, miért ne lehetne elfogadni azt a jegyet, amiért én — bár akkor éppen nem rólam volt szó — évekkel előre árat fizettem, és azt mostanáig kamat nélkül használhatta a cég. Rendszerváltozás azt se sürgette, hogy a közelmúlt jól megfontolt terveit fölírjuk. Ráadásul akár telep-nek, akár falunak mondjuk a város-hoz ragasztott telep-ülést, iskolára is, óvodára is, bölcsődére is szükség lesz. Vagy annyira beletörődünk már gyermekeink

fogyásába, hogy már nem is építünk nekik? Ha így lenne, még inkább továbbagostat kéne kérnem.

Takács Mátéhoz mentem el, aki a közelmúltban még a város főépítészeként működött, tehát hivatalból köze lehetett az átprogramozáshoz, ha csak tudomásul vétel erejéig is. Pillanatok alatt előtalálta a terveket, hogy azonosítani tudjuk, ugyanarról beszélünk mindketten. Időpontot emlékeztetőből nem tud mondani, de azt állítja, négy vagy öt évvel ezelőtt változott meg a terv, mégpedig azért, mert az OTP és a Délép megkérdezte a várost, mikor tudná fölépíteni a három gyerek-intézményt. Mivel kiderült, 1995-ig kicsi esélye sincs rá, ráadásul a csikós iskola — Samu Katalin csikószobráról kapta a nevét — és a mellette levő óvoda létszámihiánnyal működik, egyelőre fönnakadás se lesz abból, ha elhalasztják. Ekkor határozták el, átadják a területet lakásépítésre, és máshol találkoznak helyet iskolának is, óvodának is, bölcsődének is. Mert arról soha nem mondtunk le, hogy építünk, ha több pénzünk lesz rá.

— A Karánsebesi utcába, tudommal, 86-ban költöztek be a lakók.

— Kellemetlen az ügy, meg kell mondanom. Kéthárom éve akkor már világos volt, hogy nem iskola épül ott, valakinek tájékoztatni kellett volna az új vásárlókat a változásról.

— Például kinek?

— Aki az értékesítést szervezte. Az OTP-nek.

— Tudott róla egyáltalán akkor már az OTP?

— Tudnia kellett, hiszen ő kezdeményezte a tervek módosítását. Az persze lehet, hogy az alkukötő nem tudott róla, meglehet, nála még a régi tervek voltak, de tudhatott volna. Tudnia kellett volna. Régi törvény például, az érdekelt szomszédokat mindig meg kell kérdeznünk. Meg is kérdeztük azokat, akik akkor már szomszédok voltak, de a később költözőket nem kérdezhettük meg. Ott csak a korrekt tájékoztatás maradt volna, de úgy látszik, az is elmaradt. Messzire esnek az új épületek a kerítéstől, én nem hiszem, hogy zavarna bárkit is, de el kell ismer-nem, a pénzért mindenki-

nek jogában áll tudni, hová költözik. Sok baba között megint elveszett a gyerek! Föltehetően ez a beidegződés dolgozott még mindig az apparátusban, örüljön, aki így is kap lakást, és ne legyenek külön igényei. Tudja mindenki, a nem is hivatali hivatalos nézete lehet ez csak, mert minden állampolgárnak joga van előre tudni, mi vár rá az új helyen. Ha ráadásul hatalmas pénzt ad érte, és egy életre szóló adósságot is vállal, még inkább.

— Azt hallottam, salomoni döntés született. Vegyen meg minden lakó a kerítése mellett egy földcsikot, és ültesse be magasra növényekkel, hogy a számára kellemetlen látványt eltakarja.

— Erről én már nem tudok semmit. A tervekben még az áll, hogy a kerítés-re garázsor támaszkodik majd, mellette bejáró utcácska, és a másik oldalon is garázsok jönnek. Egy szóval se mondom, hogy ezzel nő az udvarok használati értéke, a garázsok árnyékot is vethetnek a kicsike kertre, de még mindig ezt tartanám jó megoldásnak, vagy a tömör falat. Igaz, a tömör fal is pénzbe kerül.

— Széltében-hosszában látható, hogy a falusi hangulatot árasztó házakat valóság-gal megpatkolják: új szobákat építenek az előterekbe. Kritikanak is fölfoghatjuk az igyekezetet.

— Bár sokba kerültek a lakások, mi akkor mindenképpen a lehető legkisebb összegre akartuk leszorítani az árakat. Ha a vállalat építette volna be ezeket, sokszoroson többbe került volna.

— Meglep, amit mond. A nagyüzem jobban gépesített, gyorsabban dolgozhatna. Miért drágább mégis?

— Sokan fölteszik ezt a kérdést, és nem is csak mostanában. A magántervező is olcsóbban tud tervezni, mint a vállalati, hogy a mostani helyemre utaljak, és a Délép általános költségei is magasabbak. Ami akkor súlyos tizezreket vitt volna el, az most az ár-emelkedések ellenére is kihozható három-négyezerből. A magánigyekezetrel a vállalati soha nem versenyezhet.

Erdemes lenne ezt a gondolatot jól megrágnunk egyszer.

Horváth Dezső

Ablak a világra

Évről évre fellángol a vita, szükség van-e ilyen padás, s nem éppen olcsó ipari felvonulásra, mint a BNV? Alapvető érv, hogy az idén is hatalmas érdeklődés kíséri a kőbányai seregszemlét. Kirakatba kerülnek a hazai termékek, reflektorfény vesz körül olyan hasznos kezdeményezéseket, amelyek vásár nélkül talán elkallódnának, jóval kevesebb hasznát hoznának gazdaságunknak, mint így. De van még fontosabb is, mint magunkat kirakatba állítani. Hiszen az idei vásárra velünk együtt harminc ország nevezett be, az emelkedő költségek ellenére is. S hogy telt ház van az idén is, az nemcsak abban erősít meg bennünket, hogy figyeljünk a világra, hanem abban is, hogy fölünk is odafigyelést, nagyobb alkalmazkodást kíván. Felfűtött kanunk a világ, a konkurencia, a lehetséges partnerek kínálatából. Megtudjuk, hol a helyünk a fejlett ipari technológiákat felvonultató országok gazdaságához képest.

Aligha kell mondani, az idei vásár is megerősíti a látogatást abban, hogy akad még mit tanulnunk. Csillogó-villogó számítógépcsodák, száguldó gépkocsik, mikroprocesszorral vezérelt gépek, pontos és precíz műszerek jelzik azt az utat, ame-

lyen az élvonal jár. Egy-egy vásár ablak is a világra, amelyen ki kell néznünk, s olykor el is kell gondolkodnunk. Mit, hogyan csinálhatnánk jobban, korszerűbben, hogy más országok vásárán ránk is figyeljenek, ne csak a házigazdának kijáró tisztelet okán.

Tanulnunk kell, mert tanulunk érdemes ebből a vásárból is. Nem szabad, hogy megtévesszen bennünket vendégeink hivatalból kijáró figyelemessége, dicsérete. Tudnunk kell, hol a helyünk, s azt is, hová szeretnénk eljutni, mert vannak, lehetnek esélyeink. Erre is bizonyág a mostani vásár, hiszen több olyan ország ipari küldöttsége vesznek részt legmodernebb technikáikkal a seregszemlén, akiket évtizedekkel ezelőtt „leírt” a világ, s akik — nagy áldozatok árán, de — mára az élvonalba tudták veredni magukat.

Mi tehát a vásár haszna? Aligha mérhető papíron megkötött üzleti szerződésekkel, ígérekkel, rendelésekkel. Sokkal inkább azzal a tapasztalattal, ami ez alatt a néhány nap alatt hához jön a világ kínálatából. Fejlődni és felzárkózni, vagy végképp elmaradni — ezt a kérdést teszi fel a mostani találkozó is. A választás aligha lehet kétséges, meg kell győznünk megújulási készségünkről a világot, de ehhez először tanulnunk, figyelniünk kell. Járjuk ki hasznosan a vásár iskoláját...

Rafai Gábor

Találkozó és közgyűlés

A Város-, Községvédő és Szépitő Egyesületek Szövetsége június 21—22-én Gyulán rendezi meg országos találkozóját és közgyűlését. A tanácskozás programjáról hétfőn a Hazafias Népfront Országos Tanácsának székházában tájékoztatták az újságírókat. A szövetség választmányának javaslatára úgy döntöttek, hogy az országos találkozót és a közgyűlést nyilvánossá teszik, ezért a tanácskozás programját megküldték a műemléki albizottágoknak, főépítészeknek, idegenforgalmi, műemlékvédelmi és környezetvédelmi, illetve kertészeti szakembereknek is. Több tággyesület kezdeményezése a találkozón ifjúsági fórumot tartanak.

A jövőben fokozott segítséget kívánnak nyújtani a falvakban alakuló védő és szépitő, egyesületeknek.